

Knutepunkt Larvik og Indre havn

PROSESS FOR INVOLVERING AV REPRESENTANTER, AKTØRER OG INNBYGGERE

CF MØLLER ARCHITECTS

Innhold

Innledning 4

Formål med involveringen 5

Deltakere i involveringen. 6

Prosess for involveringen 7

Verksted i Oslo og Larvik, Larvi Næringsforening Ung 8

- Medvirkning med de unge 9
- Viktigste innsikter fra verkstedene 10

Verksted no. 1 11

- Visjon for Larvik Indre Havn. 12
- Verksted 1 13
- Viktigste innsikter fra verksted 1 15

Digital spørreundersøkelse. 16

- Et utvalg av resultatene. 18
- Viktigste resultater fra den digitale spørreundersøkelsen. 19

Verksted no. 2 20

- Viktigste innsikter fra SWOT-analyse. 23
- Kafebord 24
- Viktigste innsikter fra kafebord 25

Sammenfatning & den videre prosessen 26

- Fra innsikter og resultater til prinsipper 27
- Prosesuelle prinsipper 28
- Fysiske prinsipper 29
- Fra prinsipper til handlinger. 30
- Prosesuelle prinsipper -> handlinger. 31
- Fysiske prinsipper -> handlinger. 32
- Samlet resultat for medvirkningen. 33
- Fra medvirkning til videre planarbeid 33

N

Innledning

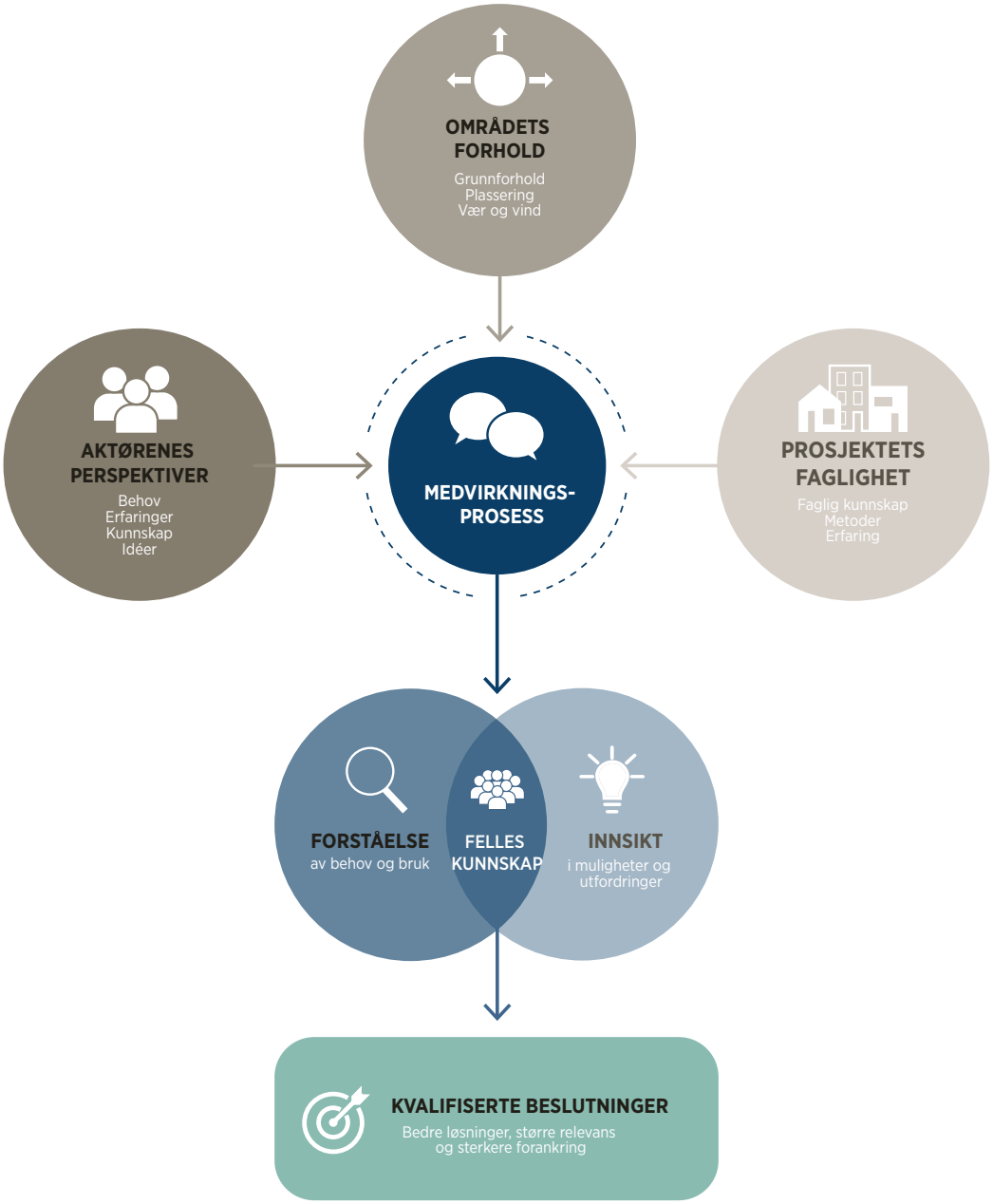
Indre havn er et av Larviks viktigste utviklingsområder, et sted der byens historie, hverdagsliv og framtid møtes ved fjorden. Hvordan området utvikles, vil påvirke både kontakten mellom byen og sjøen og hvordan Larvik oppleves av innbyggere, næringsliv og besøkende. Derfor er det viktig at videre planlegging bygger på kunnskap om stedet og på erfaringene og perspektivene til dem som kjenner det.

Larvik har allerede gjennomført omfattende medvirkning om utviklingen av sentrum og Indre havn, blant annet gjennom ressursgruppearbeid fra tidligere planprosesser og Folkestemmen. Mange innbyggere og aktører har dermed bidratt med ideer, behov og anbefalinger over tid. I dette strategiarbeidet ble det derfor valgt en mer målrettet medvirkning: Et sammensatt utvalg av deltakere ble invitert til verksteder for å gå grundigere inn i sentrale spørsmål og utforske mulige utviklingsretninger. Samtidig ga en åpen, digital spørreundersøkelse flere innbyggere anledning til å dele sine prioriteringer. Parallelt har Larvik kommune i samarbeid med Larvik Næringsforening Ung (LNF Ung) invitert til egne medvirkningsverksteder for unge.

Når innspillene fra de ulike prosessene ses i sammenheng, trer flere tydelige fellestrekk fram. Tilgang til sjøen, gode forbindelser mellom sentrum og havna, grønne områder, møteplasser og aktivitet for ulike mennesker går igjen. Det samme gjør ønsket om å bygge videre på Larviks maritime identitet og historie, og om at Indre havn skal være åpen og relevant for hele kommunen. Prosessene har likevel belyst ulike spørsmål og hatt forskjellig formål. De nyere verkstedene og undersøkelsen gikk særlig inn i avveininger mellom stedskvaliteter, byliv, utbygging og gjennomførbarhet.

Denne folderen viser hvordan innspillene er samlet og tatt med videre i arbeidet med områdeutviklingsstrategien. Medvirkningen gir ikke ferdige løsninger, men et kunnskapsgrunnlag for å forstå hva innbyggere, representanter, unge og aktører verdsetter, hvilke hensyn som må balanseres i det videre arbeidet. Innspillene er vurdert sammen med faglige analyser og områdets tekniske og økonomiske rammer, og har bidratt til retningen som konkretiseres i områdeutviklingsstrategien.

Formål med involveringen

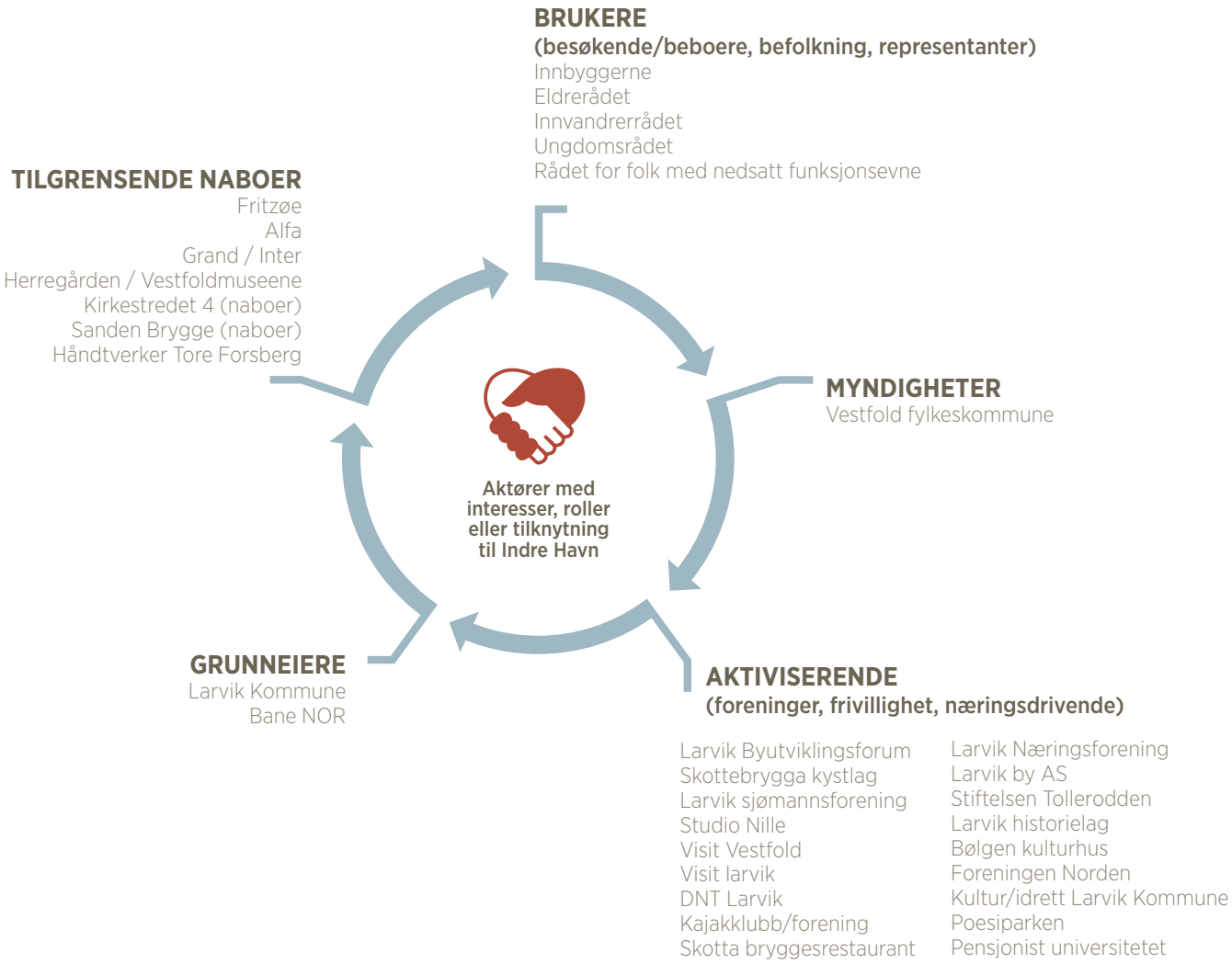
Formålet med medvirkningen er å få fram kunnskap, erfaringer og perspektiver fra mennesker som bruker, kjenner til eller har interesser i Indre havn. På den måten får vi et bredere og bedre grunnlag for å utvikle en strategi for området.

Medvirkning handler ikke bare om å samle inn flest mulig innspill. Det handler om å skape en god dialog der ulike perspektiver kan møtes, og der vi sammen kan utforske muligheter og utfordringer.

Gjennom prosessen har vi:

- forstått området bedre og fått fram kunnskap som allerede finnes
- Identifisert viktige behov, muligheter og utfordringer
- utforsket ulike ideer og mulige retninger for utviklingen
- sett ulike interesser og hensyn i sammenheng
- bygd forståelse og et godt grunnlag for prioriteringer og beslutninger

Målet er at medvirkningen skal gi kunnskap som faktisk brukes i strategiarbeidet og bidra til at den endelige strategien blir godt forankret.

Deltakere i involveringen

Gjennom tidligere prosesser knyttet til, eksempelvis utarbeidelse av byplanen og Europan, har det vært gjennomført ulike former for medvirkning. Innbyggere og aktører har i den sammenheng delt synspunkter og erfaringer. I prosjektet med områdeutviklingsstrategien ble det derfor valgt en mer målrettet form for medvirkning. Det innebar en mer spisset medvirkning, der det ble samlet et mindre og representativt utvalg personer som kunne bidra med særlig relevant kunnskap, erfaring eller interesse for Indre havn.

Om lag 30 deltakere ble invitert til medvirkningsverksteder. Andre fikk mulighet til å melde sin interesse gjennom kommunens nettsider. Deltakerne representerte blant annet grunneiere, næringsliv, myndighetsrelaterte fagmiljøer, kultur- og frivillighetsliv, ulike aktørinteresser, ungdom og andre deler av lokalsamfunnet. Utvalget ble satt sammen for å få frem ulike perspektiver på hvordan området kunne utvikles.

Målet har vært å få frem både felles interesser, ulike behov og mulige utfordringer tidlig i prosessen. På den måten har verkstedene kunne gi et mer nyansert og realistisk grunnlag for den videre strategien. De samme deltakerne har fulgt i hovedsak prosessen gjennom flere verksteder. Det har gjort det mulig å bygge videre på det som kommer frem underveis.

Parallelt har det også skjedd bredere involvering. Det har vært utført innbyggerinvolvering gjennom en digital og åpen medvirkning. I tillegg har det vært dialog gjennom interne prosjektgruppemøter mellom grunneiere derav Larvik kommune og Bane NOR fasilitert av C.F. Møller Architects. I forkant av strategiarbeidet arrangerte Larvik Næringsforening et folkemøte i Bølgen kulturhus, «Den store samtalen om Indre havn». Larvik kommune har i samråd med Larvik Næringsforening Ung (LNF Ung) involvert unge Larvikinger bosatt i Oslo i forbindelse med studier eller jobb i et medvirkningsverksted i Oslo, og et tilsvarende verksted for unge i Larvik.

På denne måten ble både spesifikk kunnskap og bredere erfaringer fra lokalsamfunnet tatt med i arbeidet.

Prosess for involveringen

Prosessen for strategiarbeidet ble delt i tre faser: åpne, utforske og lukke. Det innebar først å forstå området og ulike perspektiver, deretter å undersøke ulike muligheter, før det til slutt ble prioritert og landet en retning.

Åpne – forstå området og hverandre:
I første fase ble det samlet kunnskap om Indre havn.
Dagens situasjon ble undersøkt, og erfaringer, behov, muligheter og utfordringer fra ulike aktører ble løftet fram. Fasen handlet om å lytte og stille spørsmål, uten å konkludere for tidlig. På den måten ble ulike perspektiver synliggjort, og det ble etablert et godt felles utgangspunkt for det videre arbeidet.

Utforske – prøve ut og lære:
I neste fase ble kunnskapen fra første fase brukt til å undersøke ulike muligheter for framtidig utvikling. Det ble arbeidet med ideer, scenarioer og konkrete problemstillinger. Ulike retninger ble prøvd ut og diskutert for å se hva de kunne bety for området.

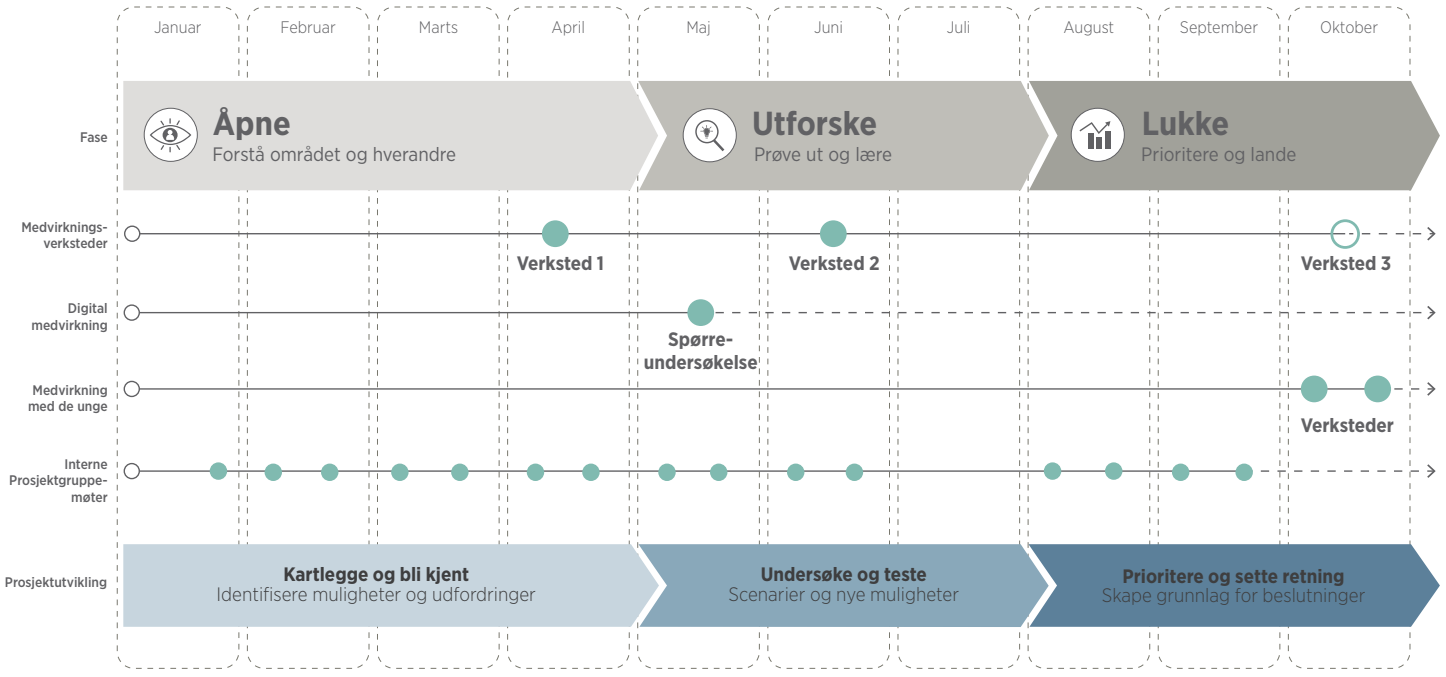
Underveis ble nye muligheter oppdaget, konflikter mellom ulike hensyn synliggjort og forståelsen av hva som var viktig endret. På denne måten ble kunnskapen gradvis bygget opp slik at det ble mulig å gjøre prioriteringer.

Lukke – prioritere og lande
I den siste fasen ble kunnskapen fra hele prosessen samlet, og ulike innspill og hensyn ble sett i sammenheng. Prosessen gikk fra å utforske mange muligheter til å prioritere og velge retning. Å «lukke» betydde ikke at alle måtte væ re enige om alt, men at kunnskapsgrunnlaget var kommet langt nok til at det var mulig å ta tydelige valg. Resultatet ble en strategi som bygget på kunnskapen og erfaringene som hadde kommet fram gjennom prosessen.

En prosess som kunne justeres underveis:
Selv om prosessen var planlagt, var den ikke låst. Etter hvert som ny kunnskap og nye perspektiver kom fram, ble spørsmål og metoder justert underveis.

God prosessledelse handlet om å holde en tydelig retning, samtidig som det var rom for å justere veien dit. Nye innspill ble ikke bare samlet inn, men brukt til å utvikle og kvalifisere arbeidet videre.

Det ble lagt til rette for dette gjennom valg av metoder tilpasset de ulike fasene, møter mellom ulike perspektiver og en systematisk sammenstilling av kunnskapen som kom fram. På den måten har medvirkningen blitt en integrert del av strategiarbeidet.

Verksted i Oslo og Larvik

Larvik Næringsforening Ung

Medvirkning med unge

Hvordan unge kan engasjeres i utviklingen av byen, har vært et viktig spørsmål i arbeidet med områdeutviklingsstrategien for Larvik. Strategien handler om utvikling på lang sikt, og valgene som tas i dag, vil påvirke unge som skal bo, arbeide og bruke byen i framtiden. Derfor er det viktig å gi unge mulighet til å dele erfaringer og medvirke i arbeidet.

Unge deltar ikke alltid på samme måte som andre grupper i eksempelvis folkemøter, debatter og kommentarfelt. Det gjør det viktig å invitere dem aktivt inn og legge til rette for at de kan dele synspunkter på en måte som fungerer for dem. Dette er relevant både for arbeidet med områdeutviklingsstrategien, og for videre planlegging og beslutninger. I dette arbeidet har Larvik kommune og Larvik Næringsforening Ung (LNF Ung) arrangert to verksteder, parallelt med den mer spissede medvirkningen: ett i Oslo 6. oktober 2026 og ett i Larvik 14. oktober 2026. I Oslo ble unge med tilknytning til Larvik, som nå bor i hovedstaden, invitert til å gi innspill til utviklingen av Indre havn. Ved å oppsøke unge der de bor, ble det lagt til rette for at også de som har flyttet fra Larvik men som kanskje planlegger å flytte tilbake, kunne delta i samtalen om byens framtid.

Samtalene viste engasjement for både konkrete løsninger og større spørsmål. Deltakerne diskuterte blant annet byrom, møteplasser og steder der det er mulig å oppholde seg uten å måtte kjøpe noe. De tok også opp hvordan sjøfronten kan bli en naturlig del av bylivet, og hva som skal til for at Larvik oppleves som et attraktivt sted å bo, arbeide og flytte tilbake til etter studier. Innspillene fra Oslo løftet særlig fram behovet for møteplasser og aktivitet, bedre forbindelser mellom sentrum og havna, og flere jobb- og utdanningsmuligheter.

Verkstedet i Larvik tok opp hvordan Indre havn kan bli et mer levende og attraktivt område. Her ble det blant annet foreslått møteplasser og aktiviteter gjennom hele året, en blanding av boliger og næring, og gode forbindelser mellom havna og sentrum. Deltakerne trakk også fram behovet for flere kultur- og fritidstilbud, arrangementer og utdanningsmuligheter i Larvik.

Samlet gir verkstedene innblikk i hva unge mener kan bidra til et mer attraktivt Larvik. Et særlig tydelig budskap er at planene har støtte blant deltakerne, og at utviklingen nå må settes ut i livet. De ønsker et Indre havn som er åpent og levende gjennom hele året, med møteplasser, aktiviteter og gode forbindelser til sentrum og sjøen. Deltakerne oppfordrer folkevalgte til å stå fast ved planene og sørge for framdrift, samtidig som unge involveres når arbeidet går videre.

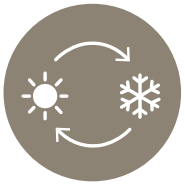
Viktigste innsikter fra verkstedene

De seks innsiktene samler og tolker innspillene fra begge verkstedene i Oslo og Larvik. Noen av innsiktene beskriver ønsker deltakerne selv tok opp, og andre innsikter handler om mulige måter å følge opp innspillene på. For eksempel ble utdanningstilbud etterspurt, men selve plassering framgår ikke som et konkret forslag. Derimot bør derfor plassering nær knutepunkt, samt offentlig/private samarbeid forstås som en mulig planleggings-ide basert på innsikt vedrørende utdanningsetterspørsel. Ut i fra innsiktene kan man også tyde at flere studiemuligheter kan gjøre Larvik mer attraktivt for unge, mens et variert arbeidsliv kan gi flere mulighet til å bli boende eller flytte tilbake etter studier.

Ønskene om flere arrangementer, møteplasser og aktivitet gjennom året peker også på behov for samarbeid og koordinering. En bylivskoordinator er én mulig måte å følge opp dette på, men oppsummeringene viser ikke at deltakerne direkte foreslo en slik stilling. Den må derfor forstås som et mulig organisatorisk tiltak, ikke som et konkret innspill fra verkstedene.

1. Arkitektur og estetikk
Deltakerne var opptatt av hvordan Indre havn skal se ut og oppleves. I Oslo ble det trukket fram at området bør ha innbydende arkitektur og en hyggelig atmosfære. Larviks historie og sjøen ble trukket frem som identitetsbærer også estetisk. I Larvik ble ønsket om offentlige byrom og gode møteplasser koblet til ideer som torg, handlegate, grøntområder og steder å sitte ved vannet. Dette viser at utformingen av bygg og uterom har betydning for om unge ønsker å bruke området. Innspillene peker også på at Indre havn bør oppleves som en del av Larvik, med gode forbindelser til Torget og sentrum. Arkitektur, byrom og forbindelser bør derfor ses i sammenheng, slik at området blir både attraktivt i seg selv og knyttet til resten av byen.

2. Helårstilbud = å leve hele året
Et tydelig tema var ønsket om aktivitet gjennom hele året, ikke bare i sommersesongen. Deltakerne foreslo møteplasser og tilbud som kan brukes også når været er dårlig, for eksempel mathall, kulturtilbud eller innendørs aktiviteter. De trakk også fram arrangementer, kafeer, restauranter og offentlige byrom som kan bidra til mer liv i området.

I Oslo ble det særlig lagt vekt på lavterskel møteplasser, steder der det går an å oppholde seg uten at man må kjøpe noe. I Larvik ble det foreslått å skape flere grunner til å møtes, blant annet gjennom kulturfasiliteter og aktiviteter i byrommet. Samlet viser innspillene at et levende område ikke bare handler om enkeltstående arrangementer, men om tilbud og møteplasser som gjør at folk har lyst til å komme tilbake gjennom hele året.

3. En tydelig stemme
Deltakerne ønsket at unge skal ha en tydeligere plass når planene for Indre havn og Larvik sentrum utvikles videre. Blant deltagerne i verkstedet er det engasjement og positive tilbakemeldinger knyttet til at LNF Ung og kommunen oppsøker de der de er.

Det pekes på at unge må få en tydeligere stemme i folkemøter og i andre kommunale sammenhenger, samt at unge ofte kan vegre seg for å delta i debatter og kommentarfelt. Av den grunn må de derfor inviteres aktivt inn i samtalen. Dette handler både om å innhente synspunkter tidlig og om å vise hvordan innspillene blir brukt videre. En tydelig stemme for unge innebærer derfor at medvirkningen ikke avsluttes med verkstedene, men at unge også får mulighet til å påvirke og følge utviklingen videre.

4. Utdanningsmuligheter
Utdanningsmuligheter ble løftet fram som en viktig del av Larviks attraktivitet. Det ble etterspurt et tilbud innen høyere utdanning, med eksempler på tilbud i andre byer. I Oslo ble høyskole eller fagskole trukket fram som et mulig tiltak for å få flere unge til å velge Larvik.

Ønsket om en sentral plassering, for eksempel i området rundt Larvik stasjon, kan ses som en mulig måte å følge opp dette på. En sentral lokalisering kan gjøre et studietilbud lettere å nå og bidra til aktivitet i sentrum og indre havn.

5. Arbeidsplasser og næringsliv
Tilgang på arbeidsplasser ble løftet fram som viktig for at unge skal kunne bo og arbeide i Larvik, og for at flere skal kunne bli værende eller flytte tilbake. Deltakerne i Oslo trakk fram attraktive arbeidsplasser og næringslokaler. I Larvik ble det også pekt på at området bør romme både boliger, arbeidsplasser og fellesarealer, slik at det er aktivitet der til ulike tider av døgnet.

Innspillene viser at arbeidsplasser ikke bare handler om antall jobber. Det handler også om at det finnes rom for bedrifter og næringsliv, og at Larvik tilbyr muligheter som gjør det realistisk for unge å bygge en framtid i byen.

6. Bylivskoordinator
Ønsket om igangsettelse, flere arrangementer, møteplasser og aktivitet gjennom hele året peker på et behov for å koordinere bylivet. I verkstedene ble det etterspurt blant annet konserter, festivaler, en aktivitetskalender og flere samlende arrangementer, særlig i Indre havn. Deltakerne ønsket også mer samarbeid og en positiv, framtidsrettet holdning i næringslivet.

En bylivskoordinator kan være én måte å følge opp disse behovene på. En slik rolle kan for eksempel bidra til å samordne arrangementer, støtte samarbeid mellom kommune, næringsliv og frivillige aktører, og arbeide for at byrom og møteplasser blir brukt gjennom hele året.

Verksted no. 1

Visjon for Larvik Indre Havn

Hva er fjordbyvisjonen «Ta tilbake nærheten til havet»?
Helt siden ferja flytta fra indre havn i 2008 har Larvik hatt en fjordbyvisjon, et ønske om å utvikle indre havn til en levende bydel og en forlengelse av byens bysentrum.
I kommunens sentrumsstrategi står det følgende:

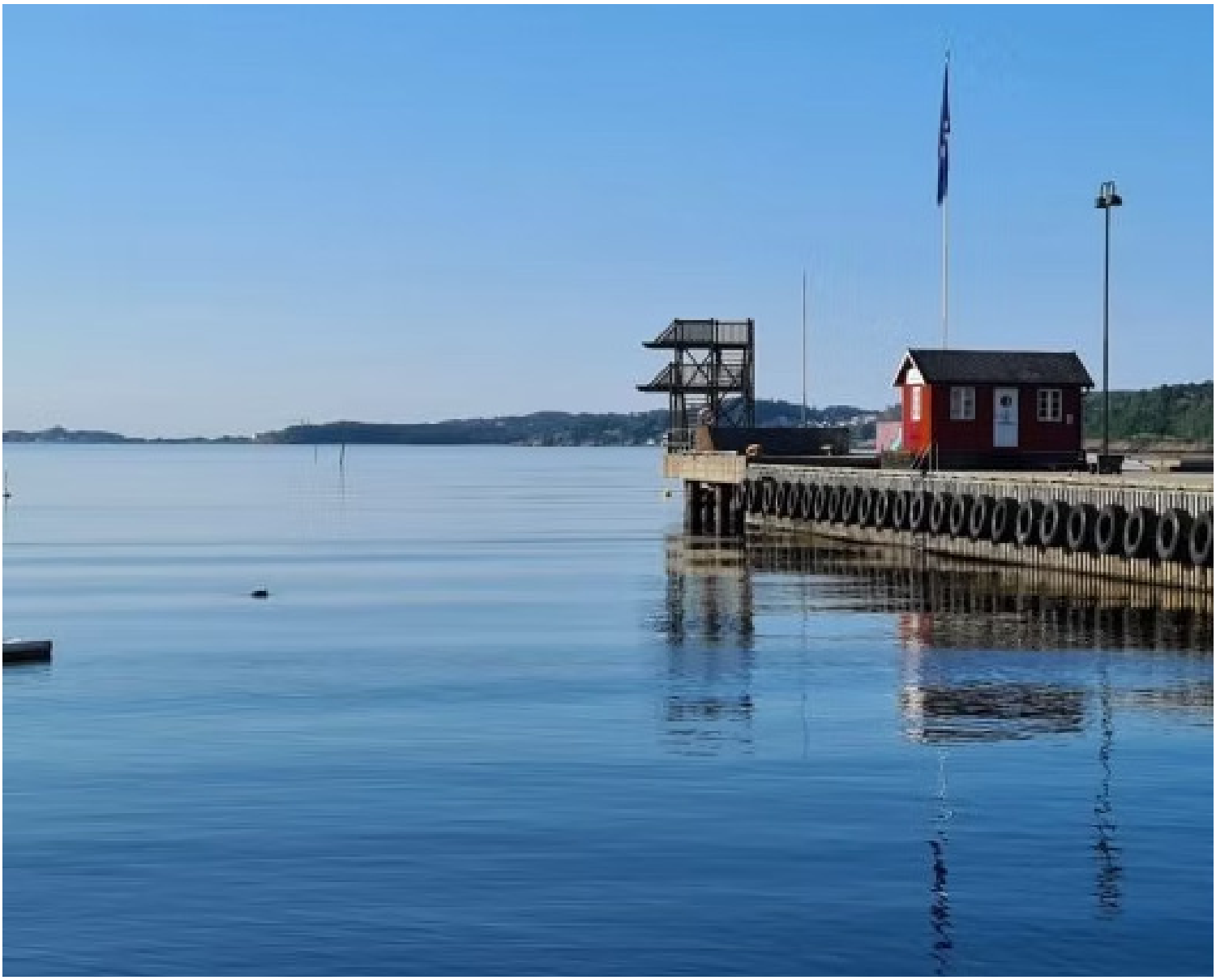
«Indre havn skal utvikles som en fjordby med god balanse mellom bebyggelse og byrom, med knutepunktutvikling rundt stasjonsområdet som bidrar til å binde byen og sjøen bedre sammen og gi en mer byintegrert jernbanestasjon. Grønne aktivitetsområder og strandpromenade videreutvikles, og ny bebyggelse skal brytes opp av tverrgående gater som sikrer flere forbindelser».

I kommunens næringsarealstrategi står det at det skal utvikles en «kunnskapsakse med kontorarbeidsplasser fra Indre havn gjennom sentrum og Hammerdalen opp til Bergeløkka»

Prosjektet, som nå er i gang, skal derfor videreutvikle fjordbyen Larvik ved å:

- binde fjorden og byen tettere sammen
- utvikle et fremtidsrettet knutepunkt
- styrke Larviks byutvikling og attraksjonskraft

Fjordbyvisjonen handler derfor om mer enn å bygge ut et nytt område. Den handler om å gi Larvik tilbake kontakten med sjøen og skape en levende del av byen som styrker Larviks identitet, attraktivitet og livskvalitet for både innbyggere, næringsliv og besøkende.

Verksted 1

Det første medvirkningsverkstedet ble gjennomført i april 2026. Hensikten var å videreutvikle og konkretisere fjordbyvisjonen som allerede er forankret i kommunens tidligere planer og strategier. Samtidig skulle verkstedet bidra til å skape større forståelse mellom deltagerne som på ulike måter berøres av utviklingen av Indre havn.

Spørsmålene i verkstedet tok utgangspunkt i mål og føringer fra kommunens tidligere strategiarbeid. Gjennom samtalene fikk de inviterte representantene for ulike organisasjoner, virksomheter, aktører og myndigheter anledning til å utdype hva som skal til for å realisere visjonen, og hvilke verdier, behov og bekymringer som må tas hensyn til i den videre utviklingen.

Larvik kommune, rådgiverne fra C.F. Møller Architects og WSP presenterte prosjektet slik det forelå på tidspunktet for verkstedsdeltakerne. Deretter arbeidet deltakerne med fire spørsmål, som belyste Indre havn fra ulike perspektiver.

Metode: Round Robin og parallelle intervjuer
For å få fram mange perspektiver på kort tid ble metoden Round Robin, også kalt parallelle intervjuer, benyttet. Deltakerne ble organisert i mindre grupper og intervjuet hverandre på tvers av organisasjoner og interesser. På denne måten fikk alle mulighet til å stille spørsmål, dele erfaringer og lytte til andres synspunkter.

Gjennom de parallelle intervjuene ble det samlet inn et bredt kunnskapsgrunnlag om viktige temaer, behov og muligheter for den videre prosessen.

Fire perspektiver på Indre havn
Spørsmål A undersøkte hvilke forutsetninger som skulle til for at ulike aktører kunne stille seg bak visjonen. Det handlet ikke først og fremst om særinteresser, men om hvilke kriterier som var viktige for forankring, samarbeid og gjennomførbarhet.

Spørsmål B omhandlet stedets identitet. Svarene kunne gi innsik i hvordan arkitektur, landskap, byrom og byliv kunne utvikles slik at Indre havn skulle oppleves som en tydelig del av Larvik.

Spørsmål C ga rom for å løfte fram erfaringer og hensyn som lett kunne bli oversett i utviklingsprosesser. Det kunne for eksempel handle om sårbarhet, tilgjengelighet, trygghet eller andre behov som ikke alltid var synlige i den offentlige samtalen.

Spørsmål D handlet om å løfte blikket fra selve planområdet til hele kommunen. Spørsmålet undersøkte hvordan Indre havn kunne bidra til tilhørighet, fellesskap og opplevelsen av at fjordbyen var et sted for alle i Larvik, både innbyggere, næringsliv og besøkende.

Samtalene fra verksted 1 ga et viktig grunnlag for å utbrodere fjordbyvisjonen og for å utvikle Indre havn i tråd med Larviks identitet, behov og ambisjoner.

Spørsmål A
Hva må Indre havn være eller svare på/levere for at din organisasjon eller gruppe skal kunne støtte visjonen, realisere visjonen og føle eierskap til utviklingen?

Spørsmål B
Hvilke konkrete kjennetegn ved Larviks natur, historie, kultur eller næringsliv må komme til uttrykk i Indre havn for at området skal oppleves som et autentisk Larvik-sted?

Spørsmål C
Er det noe viktig (eksempelvis særlige behov, bekymring el.l) knyttet til Indre havn som sjelden for plass i samtalene?
Særlig sett fra perspektiver som ikke alltid blir hørt, men som du mener er viktig å få fram.

Spørsmål D
Hvilke konkrete kjennetegn ved Larviks natur, historie, kultur eller næringsliv må komme til uttrykk i Indre havn for at området skal oppleves som et autentisk Larvik-sted?

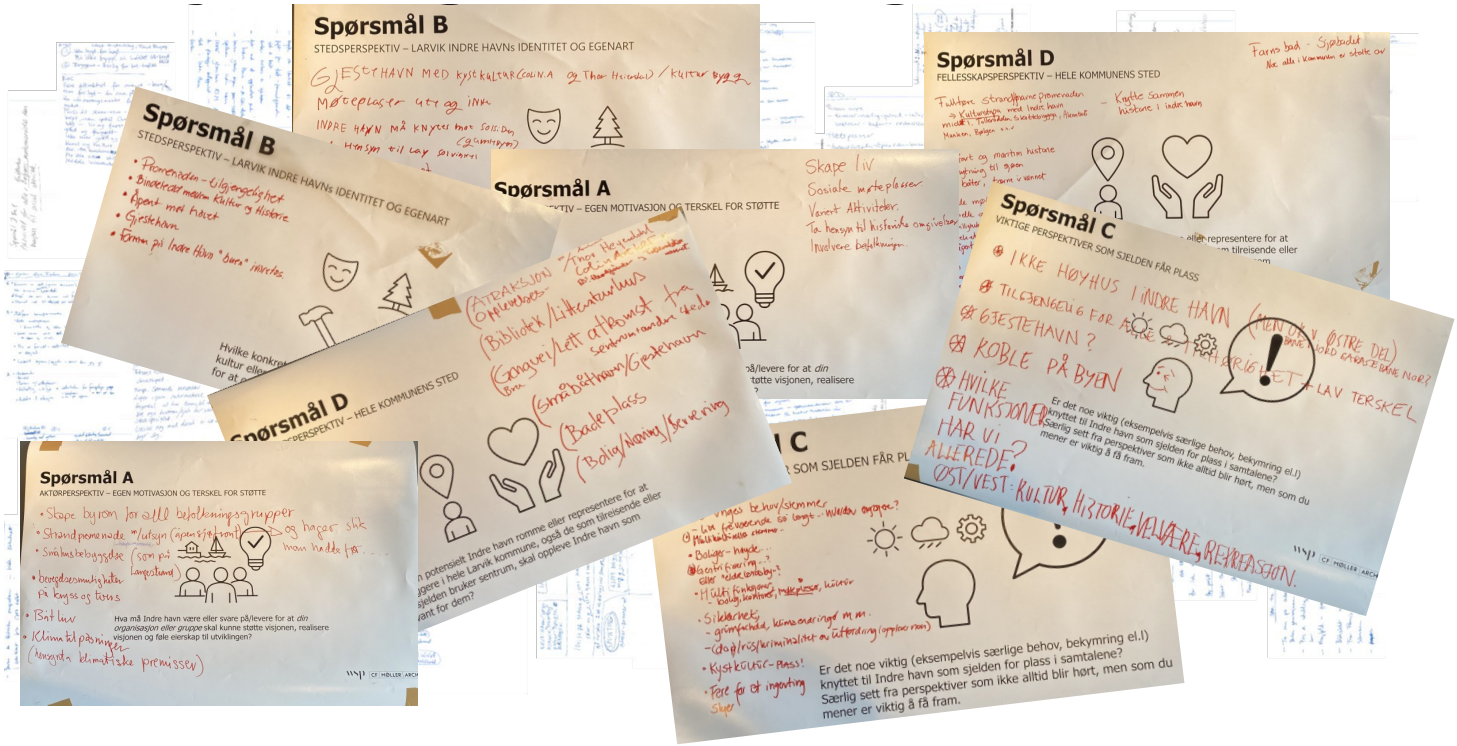

Verksted 1

Deltagernes notater fra intervjuene

Deltagernes notater fra spørsmålsrundene

Viktigste innsikter fra verksted 1

Verkstedet viser et tydelig ønske om at Indre havn skal utvikles som et åpent, tilgjengelig og inkluderende område for hele Larvik, ikke som et eksklusivt prosjekt for noen få. Området bør romme et mangfold av mennesker, aktiviteter og funksjoner, og tilby sosiale møteplasser, rekreasjon, kultur, boliger, arbeidsplasser og opplevelser gjennom hele året. Tilgjengelighet, lav terskel og gode forbindelser til resten av byen og kommunen trekkes frem som avgjørende for at flere skal kunne bruke området og føle eierskap til utviklingen.

Samtidig må utviklingen bygge videre på Larviks maritime, historiske og kulturelle identitet. Åpenhet mot sjøen, strandpromenaden, gjestehavnen, kystkulturen og forbindelsen til eksisterende historiske steder trekkes frem som viktige kvaliteter.

Det er også behov for bred og reell medvirkning, særlig fra unge og grupper som i mindre grad blir hørt. Verkstedet løftet bekymringer knyttet til gentrifisering, bolighøyder, trygghet, klima og sosial tilhørighet. Samlet etterlyses en balansert utvikling som kombinerer byliv, rekreasjon, kultur, ikke-komersielle tilbud og hverdagsbruk, og det som gjør at flere, om ikke alle, kan kjenne eierskap til Indre havn.

Spørsmål A – Eierskap til utviklingen

- Støtten til visjonen forutsetter at Indre havn utvikles som et åpent, tilgjengelig og mangfoldig byområde hvor eierskap skapes gjennom variert bruk over livsfaser, døgn og årstider.
- Gruppen etterlyser aktive strukturer som muliggjør bruk, ferdsel og opplevelse gjennom bevisst romlig organisering, ikke overlatt til markedet alene.
- Eierskap knyttes tett til gjenkjennelighet og lokal identitet, der visjonen må oppleves som en videreføring av stedets historie.
- Medvirkning fremheves som nødvendig for bredt eierskap til visjonen, også etter vedtak og gjennomføring.

Spørsmål B – Larviks identitet

- Larviks identitet er knyttet til sjøen. Indre havn må derfor være åpen, lesbar og tilgjengelig langs vannkanten, ikke vende seg mot havet.
- Stedsform som identitetsbærer. Havnebassengets karakteristiske bue og historiske akser utgjør sentrale elementer på stedet.
- Autentisitet innebærer for Indre havn at historien er til stede i bruk, rom og atmosfære, med referanser til Colin Archer og Thor Heyerdahl som uttrykk for Larvik som håndverksby, sjøfartsby og by med internasjonale fortellinger.
- Indre havn må inngå som en naturlig del av byens sammenheng, og kan ikke utvikles som et isolert prosjekt.

Spørsmål C – Behov som må løftes frem

- Representasjonsgap rundt involveringen i Indre havn der ressurssterke og etablerte grupper dominerer, mens unge og personer med flerkulturell bakgrunn i mindre grad preger premissene.
- Uro for at området kan utvikles for en snever målgruppe, der høy pris, stor skala og lav sosial gjenkjennelighet, symbolisert blant annet gjennom byggehøyder, kan signalisere makt og eksklusjon.
- Tematikken trygghet peker på behovet for en åpen samtale om brukssikkerhet, konsekvenser knyttet til klima, og sosial uro.
- Det er bekyring knyttet til balanse og behov for en gjennomtenkt funksjonsmiks i samspill med eksisterende tilbud, og som en bekymring for overprogrammering eller fragmentering uten bymessig sammenheng.
- Kystkultur fremstår som en sårbar kvalitet, med bekymring for at den kan svekkes og at gjestehavnen nedprioriteres til fordel for mer lønnsomme formål.

Spørsmål D – Betydning for hele Larvik

- Relevans for hele kommunen oppstår når Indre havn kobles til kjente og verdsatte sammenhenger, der kulturstripa og strandpromenaden fungerer som fysiske og mentale forbindelser fra Tollerodden via Skottebrygga, Munken og Brygga.
- Maritim identitet fungerer som et felles referansepunkt på tvers av kommunegeografi, fordi sjøen representerer en delt erfaring gjennom arbeid, fritid, minner og stolthet.
- Eksempler på steder med kollektiv stolthet viser at eierskap ikke forutsetter hyppig bruk, men oppstår gjennom opplevd tilhørighet og symbolverdi.
- Historie forstås som både lokal sentrumshistorie og en felles kommunal fortelling, noe som innebærer at Indre havn må formidle Larviks historie på en måte som også gjenkjennes utenfor byen.

Digital

Spørreundersøkelse

Digital spørreundersøkelse

I etterkant av verkstedet ble det gjennomført en digital spørreundersøkelse for å få innspill fra et bredere utvalg av innbyggere. Undersøkelsen skulle bidra til innbyggerinvolvering og gi kommunen kunnskap om hva folk mener bør prioriteres i den videre utviklingen av området rundt stasjonen og Indre havn.

Undersøkelsen tok utgangspunkt i Fjordbyvisjonen og innsiktene fra Verksted 1, og løftet fram behovet for å prioritere mellom ønskede kvaliteter innenfor realistiske økonomiske og stedlige rammer. Respondentene ble bedt om å rangere hva som er viktigst for å skape gode forbindelser mellom sentrum og sjøen, styrke områdets særpreg og utvikle et levende og flerfunksjonelt bymiljø.
De fikk også gi innspill til natur- og landskapskvaliteter, siktlinjer, kulturarv, møteplasser og hensyn som kan få for lite plass i diskusjonene. I tillegg kunne de beskrive et viktig minne med ett ord og prioritere hvilke framtidsfortellinger Larvik bør løfte fram.

Undersøkelsen hadde totalt 874 respondenter. Svarene gir et kunnskapsgrunnlag om innbyggernes prioriteringer og perspektiver. De skal ses i sammenheng med innspillene fra verkstedet og øvrig kunnskap i arbeidet med den strategiske planen.

Hva er ditt forhold til Larvik?

- Jeg bor her
- Jeg kommer fra Larvik, men bor ikke der for øyeblikket
- Jeg kommer ikke fra Larvik, men er der ofte (ferie, fritid osv.)
- Ingen av de ovennævnte

Hvor gammel er du?

- 0-19
- 20-29
- 30-49
- 50-69
- 70+

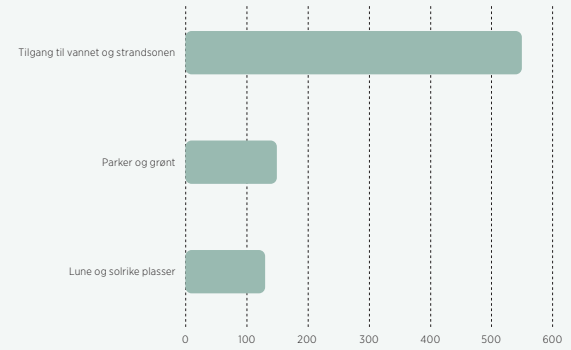
Hvilket kjønn er du?

- Mann
- Kvinne
- Ønsker ikke å svare
- Ikke-binær

Et utvalg av resultatene

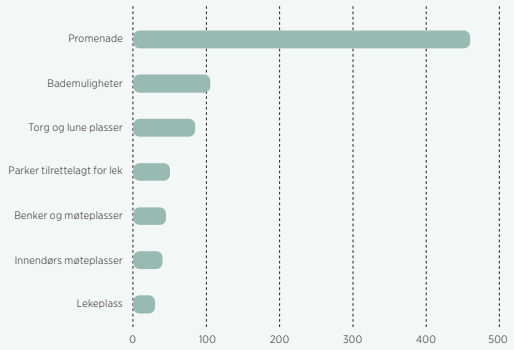
Hvilken naturkvalitet prioriteres høyest?

Fordeling av respondentenes 1. prioritet mellom tre naturkvaliteter

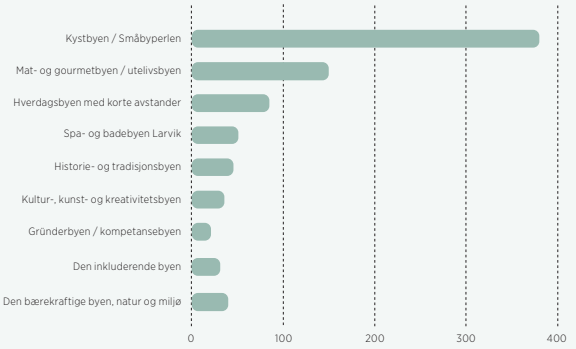
Hvilket sosialt møtested prioriteres høyest?

Fordeling av respondentenes 1. prioritet mellom steder for sosiale møter

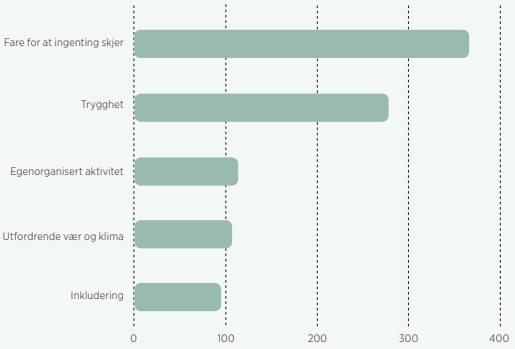
Hvilken identitet for Larvik prioriteres høyest?

Fordeling av respondentenes 1. prioritet mellom identiteter for Larvik

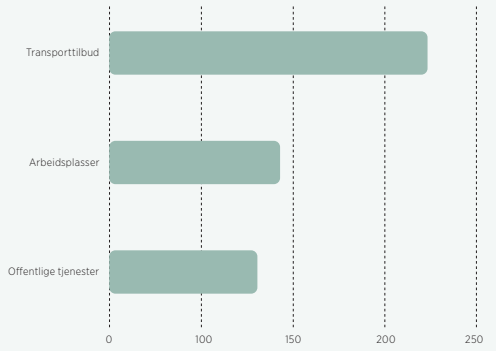
Hvilke andre perspektiver prioriteres høyest?

Fordeling av respondentenes 1. prioritet mellom perspektiver som sjelden får plass i samtalene om Indre Havn

Hvilke funksjoner er viktigst for en levende bydel?

Fordeling av respondentenes tre høyeste 1. prioriteter mellom funksjoner som skal være til stede i bydelen

Hvilke funksjoner velger vi i en levende bydel?

Fordeling av respondentenes tre høyeste 1. prioriteter mellom funksjoner man velger å bruke byen til

Viktigste resultater fra den digitale spørreundersøkelsen

Resultatene peker på en tydelig hovedprioritet: en sammenhengende strandpromenade som gir god tilgang til sjøen. Langs promenaden bør det legges til rette for gode møteplasser og aktivitet gjennom året, samtidig som Larviks kulturhistorie og særpreg blir synlig. Løsningene må utvikles innenfor tekniske, økonomiske og planmessige rammer.

Tilgang til vannet er den tydeligste naturprioriteringen
Muligheten til å komme ned til vannet og bruke strandsonen fikk klart flest førsteprioriteringer, langt flere enn grønne områder og lune, solrike plasser. Arbeidet bør derfor prioritere faktisk tilgang til sjøen, ikke bare utsikt til den

Byliv og attraksjonskraft veier tyngre enn forbindelser alene
I spørsmålet om overordnet prioritet fikk urbane kvaliteter flest førstevalg, fulgt av attraksjonskraft og deretter forbindelser. Det er samtidig en forskjell mellom aldersgruppene: Respondenter under 50 prioriterte urbane kvaliteter tydeligst, mens attraksjonskraft stod sterkest blant dem over 50. Dette taler for å kombinere et levende bymiljø med en tydelig lokal egenart.

Transport og servering er viktige byfunksjoner
Transporttilbud fikk flest førstevalg blant funksjonene man «må gjøre», mens kafé og restaurant dominerte blant aktivitetene man «velger å gjøre». Park og gratis aktivitet fikk også mange førstevalg. Det peker mot en kombinasjon av gode forbindelser, servering og åpne, ikke-kommersielle tilbud.

Den tydeligste bekymringen er at utviklingen ikke blir realisert
«Fare for at ingenting skjer» fikk flest førsteprioriteringer blant bekymringene. Trygghet peker seg også ut: Den fikk mange høye prioriteringer samlet sett. Videre arbeid bør derfor synliggjøre hvordan planen kan gjennomføres trinnvis, samtidig som trygghet og bruk på ulike tider av døgnet ivaretas.

Kulturarven bør både være tilgjengelig og tas aktivt i bruk
Gratis tilgang til kulturminner fikk flest førsteprioriteringer, tett fulgt av kommersiell eller frivillig bruk som skaper liv og av en sammenhengende kulturhistorisk rute. Det gir grunnlag for å arbeide videre med både åpne kulturminner, aktivitet og forbindelser mellom historiske steder.

Larviks kystbyidentitet er den sterkeste framtidsfortellingen
«Kystbyen / Småbyperlen» skiller seg klart ut fra de øvrige identitetsalternativene. Dette gir støtte til å bygge videre på sjøen, havna og småbypreget som områdets viktigste identitetsbærere

Promenaden bør være en sentral møteplass
Promenade fikk klart flest førsteprioriteringer blant alternativene for sosiale møteplasser. Park, torg og benker er også relevante, men resultatet understreker særlig betydningen av en sammenhengende og brukbar havnepromenade.

Verksted no. 2

Verksted 2

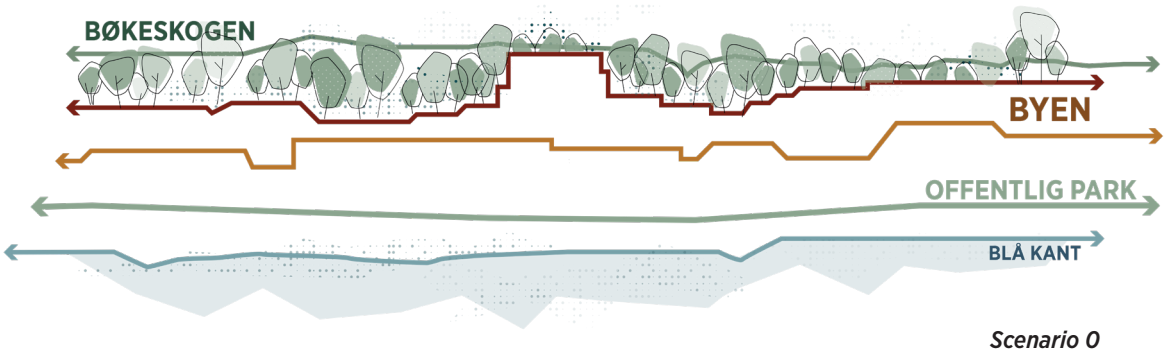
I denne fasen ble kunnskapen fra første fase brukt til å undersøke ulike muligheter for framtidig utvikling. Ideer og scenarier ble prøvd ut og diskutert for å synliggjøre muligheter, interessekonflikter og konsekvenser, og for å bygge et bedre grunnlag for videre prioriteringer.

Etter Verksted 1 arbeidet rådgiverne videre med innspillene og sammenholdt dem med faglige analyser og økonomiske beregninger. Dette arbeidet dannet grunnlag for scenariene 0, 1 og 2, som ble presentert for de samme inviterte deltagerne på Verksted 2.

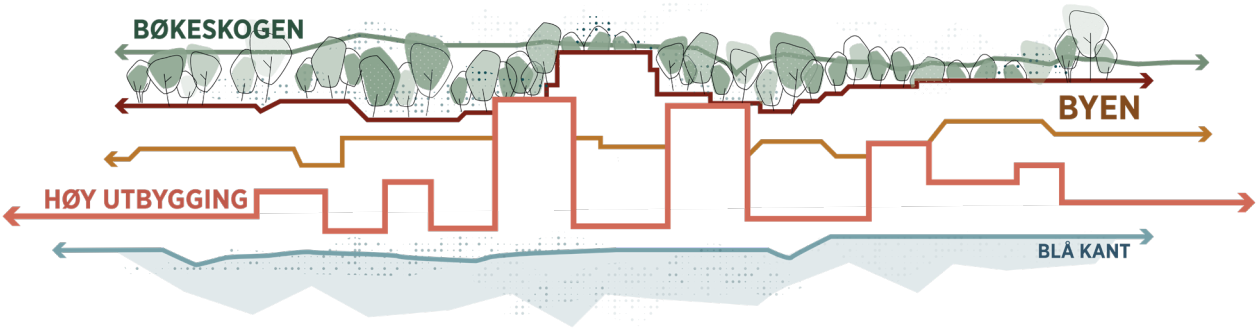
Beregningene viste at scenario 1, en lav og tett utvikling, omtalt som «småbyperlen», ikke lot seg gjennomføre innenfor de aktuelle forutsetningene. Dette ble formidlet til deltakerne, og arbeidet ble derfor konsentrert om to alternative scenarier.

De to scenariene som ble vist under verkstedet var ikke ferdige planforslag, men derimot et verktøy for å undersøke konsekvensene av ulike valg. Deltakerne ble invitert til å vurdere hvordan alternativene kunne påvirke blant annet byliv, sjøkontakt, stedskvaliteter og aktivitet. Innspillene skulle bidra til det videre arbeidet med områdeutviklingsstrategien.

To ytterpunkter

Scenario 0

Scenario 2

Viktigste innsikter fra SWOT-analyse

I medvirkningsverkstedet ble SWOT brukt for å strukturere deltakernes erfaringer og kunnskap og for å gjøre ulike perspektiver synlige. Metoden er enkel å forstå og ga deltakerne et felles utgangspunkt for videre diskusjon. Samtidig bidro den til å få fram både positive og negative erfaringer, slik at medvirkningen ikke bare ble en samling ønsker, men også pekte på kvaliteter som bør tas vare på og forhold som må håndteres i videre planlegging:

- Scenario 0 tar vare på dagens kvaliteter, som åpen sjøfront, utsikt og historisk identitet, og kan gjennomføres med begrensede inngrep. Samtidig gir det få inntekter og kan føre til lite aktivitet, manglende vedlikehold og at området oppleves som uferdig dersom det ikke finnes en tydelig plan for bruk og drift. En mulighet er å utvikle området gradvis gjennom midlertidige tiltak og aktiviteter, og lære av erfaringene underveis.

- Scenario 2 kan gi flere arbeidsplasser, mer aktivitet og en sterkere kobling mellom sentrum og sjøen. Utbygging kan også bidra til å finansiere offentlige rom og infrastruktur. Samtidig peker analysen på risiko for at kommersielle hensyn får for stor betydning, at utviklingen ikke treffer lokale behov, eller at sjøfrontens tilgjengelighet, utsikt og særpreg svekkes. Etterspørsel, kvalitet og tilpasning til Larvik blir derfor avgjørende.

STYRKER — S

Scenario 0

Bevarer eksisterende kvaliteter: Åpen sjøfront, utsikt og historisk identitet
Lav terskel / enkelt: Krever lite investering og kan igangsettes rask
Tydelig lokal egenart: Skiller Larvik fra andre byer
Ingen inngrep som forringer dagens situasjon: Unngår konflikter og tap av kvaliteter

Scenario 2

Sterk byutviklingseffekt: Kan gi arbeidsplasser og økt attraktivitet
God utnyttelse av sjøfronten: Sjønære kvaliteter, opparbeidning av fellesområder og økt tilgjengelighet
Økonomisk potensial: Kan være økonomisk bærekraftig og styrke Larvik som tilflyttningssted
Urban kvalitetsheving: Skaper en ny, urbant preget bydel med høyere kvalitet og aktivitet

SVAKHETER — W

Scenario 0

Lite økonomisk bærekraftig: Kostbar drift, lite inntekter
Lav utnyttelse av området: Ingen stor attraktsjon eller verdiskaping
Avhengig av frivillighet: Lite robust over tid
Kan fremstå som "ikke utviklet": Oppleves lite ambisiøst og lite fremtidsrettet

Scenario 2

Avhengighet av private aktører: Risiko for at kommersielle interesser styrer utviklingen
Tap av lokal identitet: Ensartet arkitektur og "by som mange andre"
Manglende lokal tilhørighet: "Ikke nok folk til byliv" og usikker etterspørsel
Konflikt med eksisterende stedskvaliteter: Kan opleves fremmed og lite tilpasset Larvik
Fysiske ulemper: Tap av utsikt og dårligere bokvalitet for eksisterende beboere

MULIGHETER — O

Scenario 0

Fleksibel og midlertidig bruk: Pop-ups, uformelle aktiviteter, eksperimentering
Sterkt lokalt engasjement: Åpner for frivillighet og medvirkning
Lav risiko: Kan testes og justeres over tid uten store investeringer
Billige og enkle tiltak: Gir gratis aktivitet uten store inngrep

Scenario 2

Fleksibel utvikling over tid: Mulighet for midlertidige bygg og trinnvis utvikling
Stedsidentitet kan ivaretas: Bevaring av sjøhus, kulturmiljø og historiske spor
Flere arbeidsplasser og aktivitet: Kan styrke sentrum og indre havn
Bedre kopling til sjøen: Gjøre området mer tilgjengelig for befolkningen
Variasjon og miks: Blanding av funksjoner og boligtyper kan gi robuste bymiljøer

TRUSLER — T

Scenario 0

Forfall og mangel på vedlikehold: Kan bli et "dødt område"
Ingen utvikling: Risiko for å bli liggende i lang tid
Manglende attraktivitet: Folk og investeringer trekkes andre steder
Svekket kobling til byen: Området blir lite integrert i sentrum
Kommunal økonomi stopper videre utvikling

Scenario 2

Privatisering av sjøfronten: Risiko for at området ikke blir tilgjengelig for alle
Manglende etterspørsel: Fare for tomme bygg eller "dødt område"
Tap av byidentitet: Hele Larvik kan miste særpreget sitt
Konkurranse fra andre prosjekter: Kan trekke aktivitet bort fra sentrum
Klima- og naturutfordringer: Vær, vind og havnivå
Feil kvalitet / estetikk: "Stygg arkitektur" og lav opplevd kvalitet

Kafebord

På Verksted 2 ble kafébordsmetoden brukt for å undersøke de to utviklingsscenarioene fra flere perspektiver. Deltakerne arbeidet i mindre grupper og beveget seg mellom fem stasjoner. På hver stasjon drøftet de et eget tema, mens en kafévert tok vare på innspillene og sørget for at gruppene kunne bygge videre på hverandres refleksjoner. Målet var ikke å velge et ferdig scenario, men å få fram muligheter, utfordringer og konsekvenser som kan bidra til det videre arbeidet med Indre havn.

Stasjonene tok for seg byliv, næring og aktivitet, attraksjonskraft, promenade og rekreasjon, tid og samfunnsverdi. Deltakerne vurderte blant annet hva de ulike scenariene kan gi av aktivitet og verdiskaping, hvordan lokale aktører kan bidra til å styrke områdets kvaliteter, og hvilke muligheter og risikoer som følger med utviklingen av sjøfronten. De drøftet også konsekvensene på kort og lang sikt, og hva som samlet sett gir størst verdi for fellesskapet som helse, opplevelser, natur, næring og kultur.

STASJON 1

Kafevert

Byliv, næring og aktivitet (aktørperspektiv)

Et sentralt spørsmål var hva som bør komme først: aktivitet eller utbygging. Innspillene peker på at attraktivitet og byliv må bygges gjennom bruk og opplevelser, og at utbygging bør forsterke stedskvalitetene. Verdiskaping handler dermed om å koble mennesker, aktivitet og økonomi i riktig rekkefølge over tid.

STASJON 2

Kafevert

Attraksjonskraft

Ved valg av scenario 0 vil kommunen sitte igjen med betydelige kostnader knyttet til sikring av området, uten at det i seg selv bidrar til utvikling av stedskvaliteter. For å nå ambisjonene om økt attraksjonskraft og gode urbane kvaliteter, vil det derfor være nødvendig at lokale aktører bidrar aktivt i samarbeid med kommunen.

Hvilken attraksjonskraft kan deres organisasjon bidra med for å utvikle og styrke stedets kvaliteter og tilbud?

STASJON 2

Kafevert

Promenade og rekreasjon

De to ulike scenariene legger begge til rette for sjø og promenade. Hvilke potensialer og risikoer ser du i scenariene knyttet til promenade og rekreasjon (tilgang til sjø, aktivitet i og nær sjø, tilrettelegging av promenade) ?

STASJON 2

Kafevert

Tid

Vurder konsekvenser av de to scenariene på kort og lang sikt. Kort = 5år og Lang 50 år.

STASJON 2

Kafevert

Samfunnsverdi

Vurder konsekvensen av de to ulike scenariene opp mot hva dere mener gir størst verdi for fellesskapet (helse, opplevelse, natur, næring, kultur etc.). Forklar hvorfor.

Viktigste innsikter fra kafebord

Innspillene peker mot et Indre havn med aktivitet, attraktivitet og gode forbindelser til sjøen. Videre arbeid bør legge til rette for et levende område gjennom året, med tydelige rammer for rekreasjon, utvikling og fellesskap, samtidig som stedets særpreg og kvaliteter ivaretas.

Stasjon 1 – Byliv, næring og aktivitet
Et sentralt spørsmål var hva som bør komme først: aktivitet eller utbygging. Innspillene peker på at attraktivitet og byliv må bygges gjennom bruk og opplevelser, og at utbygging bør forsterke stedskvalitetene. Verdiskaping handler dermed om å koble mennesker, aktivitet og økonomi i riktig rekkefølge over tid.

Stasjon 2 – Attraksjonskraft
Deltakerne ga få konkrete forslag til hva deres organisasjoner selv kunne bidra med. Likevel peker diskusjonen på at Indre havn har kvaliteter som kan skape attraktivitet, men at disse må aktiveres gjennom bruk, organisering og samarbeid mellom kommunen og lokale aktører.

Stasjon 3 – Promenade og rekreasjon
En offentlig og tilgjengelig sjøfront ble løftet fram som en grunnleggende kvalitet. Promenaden og områdene langs sjøen bør gi rom for rekreasjon og aktivitet gjennom året, samtidig som utbygging balanseres mot åpne arealer. Tydelige rammer er viktige for å ivareta stedets identitet og forebygge uønsket privatisering.

Stasjon 4 – Tid
Deltakerne understreket at området må fungere både på kort og lang sikt. Det krever tidlig avklaring av hvilke kvaliteter som skal sikres, og planlegging for aktivitet, drift og vedlikehold. Utviklingen må unngå både stillstand og løsninger som gjør området mindre tilgjengelig eller svekker stedets særpreg.

Stasjon 5 – Samfunnsverdi
Den største verdien for fellesskapet oppstår når utvikling skaper mer liv uten at allmenn tilgang og viktige kvaliteter går tapt. Kontakt med sjøen, gode opplevelser og rom for ulike aktiviteter bør kombineres med nye tilbud som skaper aktivitet og verdi over tid.

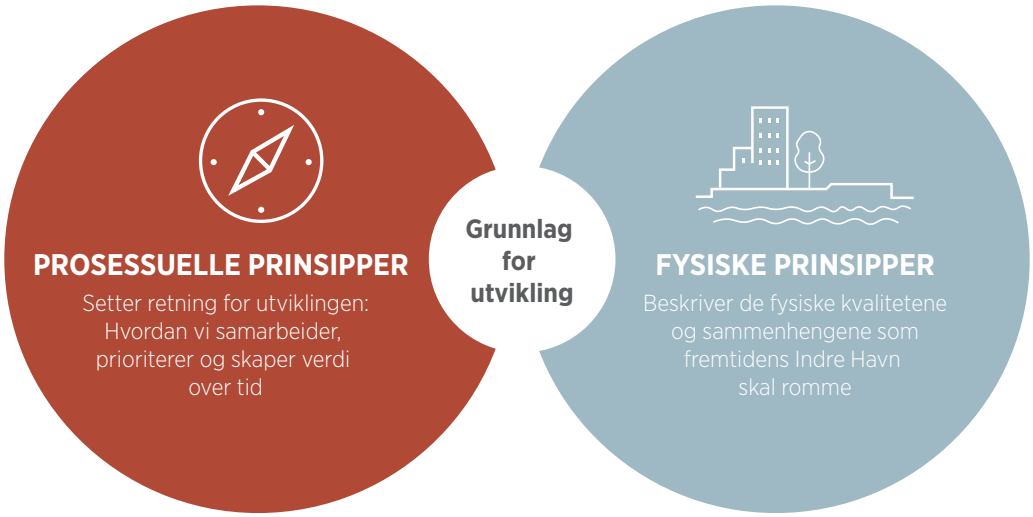
Sammenfatning & **den videre prosessen**

Fra innsikter og resultater til prinsipper

Innsiktene fra Verksted 1, Verksted 2, de interne prosjektgruppemøtene, verkstedene med de unge og den digitale spørreundersøkelsen, er samlet og bearbeidet for å identifisere forhold som har betydning for den videre utviklingen av Indre havn. Materialet rommer både perspektiver på hvordan utviklingen bør foregå, og på hva som skal kjennetegne stedet i framtiden.

Byutvikling skjer på flere nivåer og som må ses i sammenheng. På det prosessuelle nivået handler det blant annet om organisering, engasjement, prioriteringer og utvikling over tid. På det fysiske nivået handler det om stedets struktur, byrom, bebyggelse, forbindelser og møte med fjorden.

Innsiktene er derfor omsatt til to sett prinsipper: Prosessuelle prinsipper og fysiske prinsipper. De skal ikke forstås som separate spor, men som to sider av den samme utviklingen. De prosessuelle prinsippene angir retningen for beslutningene og prosessene som skal drive utviklingen, mens de fysiske prinsippene beskriver kvalitetene disse beslutningene skal føre til på stedet.

Prosesuelle prinsipper

De prosessuelle prinsippene beskriver de overordnede rammene og prioriteringene for utviklingen av Indre Havn. De tar utgangspunkt i innsiktene fra medvirkningen, som handler om hvem utviklingen skal skape verdi for, hvordan lokale krefter kan engasjeres, og hvordan utvikling, bruk og drift skal henge sammen over tid.

Prinsippene skal fungere som et felles grunnlag for beslutningene som tas underveis. De skal blant annet kunne brukes til å vurdere ulike utviklingsmuligheter, skape retning for samarbeidet mellom kommunen, utviklere og lokale aktører, og holde fast på de kvalitetene og verdiene som utviklingen skal skape.

De prosessuelle prinsippene har samtidig betydning for det fysiske resultatet. Valg om organisering, engasjement, rekkefølgen på utviklingen og hvem Indre Havn skal være til for, får direkte betydning for hvordan området utvikles og fungerer.

01

Skap verdi for hele Larvik
Indre Havn skal utvikles som en ressurs for hele Larvik, ikke bare som et nytt utbyggingsområde. Utviklingen skal gi verdi gjennom tilgjengelige møteplasser, aktiviteter, kultur, rekreasjon og nye tilbud som kan brukes av mange. Det skal gjøres tydelige prioriteringer mellom ulike interesser og behov, slik at investeringer og utvikling bidrar til å styrke Larvik som helhet.

02

Sikre lokalt engasjement
Lokale aktører, organisasjoner, næringsliv, innbyggere og andre grupper skal ha mulighet til å bidra i utviklingen av Indre Havn. Medvirkning skal ikke bare brukes til å hente innspill, men bidra til at lokale initiativ, aktiviteter og kompetanse kan få en plass i utviklingen og i livet på stedet over tid

03

Tenk utvikling, bruk og drift sammen
Indre Havn skal utvikles med blikk for hvordan området skal fungere og skape liv over tid. Rekkefølgen mellom utvikling, aktiviteter, bruk, investeringer og drift skal ses i sammenheng, slik at nye tiltak understøtter hverandre og skaper grunnlag for videre utvikling.

04

Skap en åpen og inkluderende utvikling
Utviklingen skal sikre at Indre Havn forblir tilgjengelig for mange ulike mennesker og former for bruk. Den videre medvirkningen skal favne bredt, slik at ulike perspektiver og behov blir representert i utviklingen. Samtidig skal det være oppmerksomhet på hvem som får mulighet til å bruke området, ta del i livet på stedet og føle tilhørighet, slik at utviklingen ikke skaper nye barrierer for tilgang og deltakelse.

Fysiske prinsipper

De fysiske prinsippene beskriver de kvalitetene og sammenhengene som skal prege fremtidens Indre Havn.

Prinsippene tar utgangspunkt i innsiktene fra medvirkningen og skal gi retning for den konkrete fysiske utviklingen. De skal kunne brukes når det arbeides med for eksempel bebyggelsesstruktur, byrom, forbindelser, funksjoner og møtet mellom byen og fjorden. Samtidig skal prinsippene være robuste nok til å kunne brukes på tvers av ulike tomter, delprosjekter og utviklingsfaser.

De fysiske prinsippene må ses i sammenheng med de prosessuelle prinsippene. De prosessuelle prinsippene beskriver rammene og valgene som skal drive utviklingen, mens de fysiske prinsippene beskriver hvilke kvaliteter utviklingen skal skape på stedet. Til sammen gir de et grunnlag for å omsette innsiktene til konkrete handlinger og fysiske grep.

01

Knytte byen til sjøen
Indre Havn skal binde Larvik sammen med sjøen og være en naturlig del av byen. Medvirkningen viser et tydelig ønske om en åpen og tilgjengelig sjøfront, med utsyn mot fjorden, tilgang til vannet og en sammenhengende havnepromenade. Samtidig skal Indre Havn knyttes bedre til sentrum gjennom tydelige forbindelser, gater og akser som gjør det enkelt å bevege seg mellom byen og sjøen og på kryss og tvers gjennom området. På denne måten kan Indre Havn bli en del av Larviks sammenhengende bystruktur, der byen møter sjøen.

02

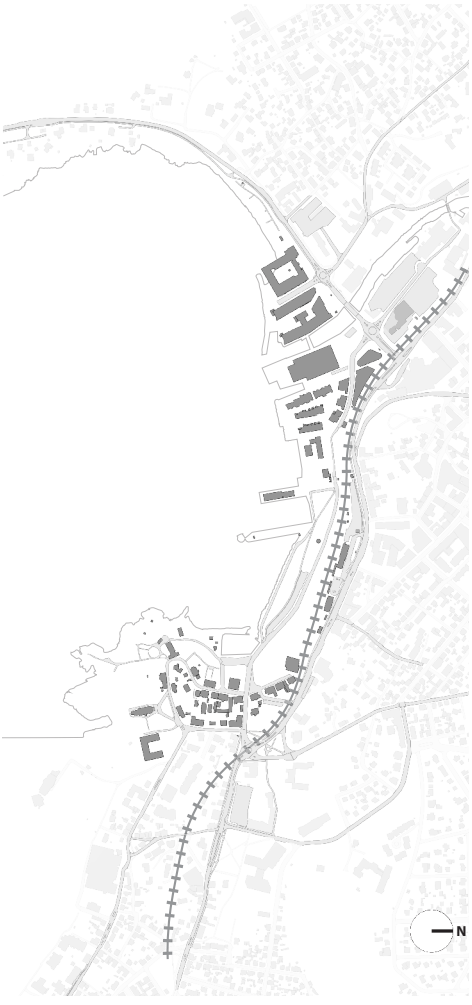
Bygg videre på Larviks særpreg
Indre Havn skal ta utgangspunkt i stedets maritime historie, landskap og eksisterende strukturer. Medvirkningen peker tydelig på at Indre Havn skal kunne gjenkjennes som Larvik. Det handler om sjøfart, båtbyggertradisjon, trehus, sjøboder, Tollboden, historiske bygg, Colin Archer, Thor Heyerdahl og Larvikitt, men også om selve formen på havnebassenget.

03

Ta hensyn til stedets fysiske og klimatiske forutsetninger
Indre Havn skal utvikles med utgangspunkt i stedets fysiske og klimatiske forutsetninger. Vind, sol, vann, grunnforhold og klimaendringer må være premisser for hvordan området utformes. Det skal legges til rette for lune og gode oppholdssteder, samtidig som sol, lys, utsyn og åpne arealer ivaretas. På den måten kan Indre Havn bli et robust og velfungerende område som fungerer godt gjennom ulike værforhold og gjennom året.

04

Skape en variert by med tilgjengelige byrom
Indre Havn skal være et sted for alle, med byrom som inviterer til opphold, aktivitet og møter mellom mennesker. Medvirkningen peker på behovet for varierte møteplasser, grønne arealer og aktiviteter for ulike aldersgrupper, fra lek, bading og selvorganisert aktivitet til kultur, servering og arrangementer. Det etterspørres også kafeer, restauranter, handel og andre tilbud som kan skape liv gjennom dagen og året Byrommene skal oppleves trygge, åpne og tilgjengelige, med lave terskler for å delta og være en del av bylivet

Fra prinsipper til handling

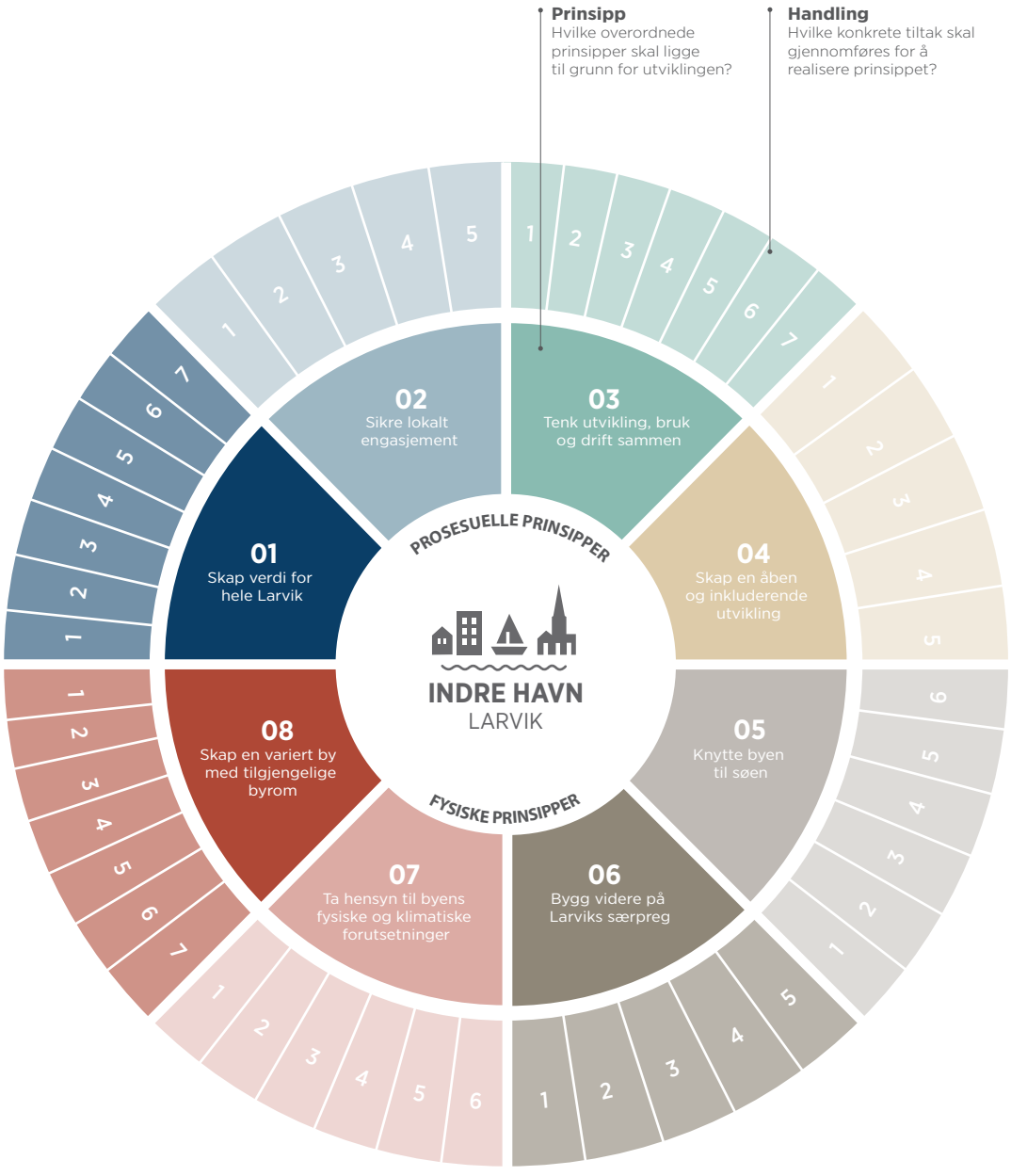
Hjulet som vises på denne siden illustrer et prinsipp- og handlingsdiagram for utviklingen av Indre Havn.

Diagrammet viser hvordan prinsippene for Indre Havn henger sammen og skal brukes i utviklingen av området.

De prosessuelle prinsippene øverst handler om hvordan utviklingen skal skje, mens de fysiske prinsippene nederst handler om hva som skal skapes i området. Rundt prinsippene ligger konkrete handlinger som viser hva som må gjøres for å følge dem opp.

Prinsippene kan brukes når det skal tas valg underveis – for eksempel når en ny del av sjøfronten skal utvikles. Da kan prinsippene brukes til å vurdere både hvilken kvalitet som skal skapes, hvordan utviklingsarbeidet skal gjennomføres og hvilke konkrete tiltak som må til for å få det til. På denne måten blir prinsippene et arbeidsverktøy gjennom hele utviklingsprosessen, og de fysiske og prosessuelle prinsippene kan brukes i sammenheng.

Prinsippene gir retning, og handlingene viser hvordan vi gjør retningen konkret.

Prosessuelle prinsipper -> Handlinger

De prosesuelle prinsippene konkretiseres gjennom handlinger som viser hvordan de kan omsettes i videre utvikling av Indre Havn

01 Skape verdi for hele Larvik

1. Prioritere tiltak som gir verdi for hele Larvik.
2. Se utviklingen av Indre Havn i sammenheng med sentrum og resten av byen.
3. Prioritere investeringer som styrker forbindelser, offentlige rom og felles infrastruktur.
4. Sikre at nye funksjoner og tilbud utfyller eksisterende sentrum, fremfor å konkurrere med det.
5. Prioritere løsninger som gir mange mulighet til å bruke og oppleve Indre Havn.
6. Tilgang på arbeidsplasser og næringsliv som gjør det mulig for unge å bygge en framtid.
7. Undersøke mulighetene som ligger i etterspørsel blant unge etter høyere utdanning. Plassering og offentlig/private samarbeid.

02 Sikre lokalt engasjement

1. Involvere lokale aktører, organisasjoner, næringsliv, kultur- og frivillighetsliv i den videre utviklingen.
2. Gi lokale aktører mulighet til å ta initiativ og bidra med aktiviteter og innhold i Indre Havn.
3. Legge til rette for samarbeid mellom kommunen, lokale aktører og utviklere.
4. Videreføre dialog og møteplasser med lokale aktører gjennom utviklingen.
5. Gi lokale aktører mulighet til å bidra også i bruk og aktivitet i området over tid.

03 Tenk utvikling, bruk og drift sammen

1. Planlegge utviklingen trinnvis, slik at tiltak bygger på hverandre og kan utvikles over tid.
2. Gjennomføre midlertidige tiltak og aktiviteter mens området utvikles, slik at Indre Havn fungerer også i mellomfasene.
3. Teste ut aktiviteter og bruk før permanente løsninger etableres, der det er hensiktsmessig.
4. Avklare drift og vedlikehold som en del av nye tiltak, slik at kvalitetene kan opprettholdes over tid.
5. Samordne utvikling, investeringer, aktiviteter og drift, slik at tiltak understøtter hverandre og gir grunnlag for videre utvikling.
6. Vurdere gjennomførbarhet og økonomi før større tiltak prioriteres, slik at utviklingen kan realiseres over tid.
7. En bylivskoordinator kan være én måte samordne arrangementer, støtte samarbeid mellom kommune, næringsliv og frivillige aktører, og arbeide for at byrom og møteplasser blir brukt gjennom hele året.

04 Skape en åpen og inkluderende utvikling

1. Involvere ulike grupper og perspektiver i den videre utviklingen.
2. Unge ønsker en tydelig stemme i videre utvikling. Sørge for at også unge, og grupper som i mindre grad deltar i utviklingen, blir hørt.
3. Legge til rette for medvirkning gjennom ulike former for dialog og deltakelse.
4. Gjøre det tydelig hva det medvirkes om, og hvordan innspillene blir brukt videre.
5. Følge opp medvirkningen over tid, også etter at overordnede planer og beslutninger er tatt.

Fysiske prinsipper -> Handlinger

De fysiske prinsippene konkretiseres gjennom handlinger som viser hvordan de kan omsettes i videre utvikling av Indre Havn

05 Knytte byen til sjøen

1. Etablere en sammenhengende offentlig havnepromenade.
2. Etablere tydelige og trygge forbindelser mellom Indre Havn, sentrum og Gamlebyen.
3. Videreføre de historiske aksene og forbindelsene gjennom området, blant annet forbindelsen mellom øst og vest og mellom steder som Tollerodden, Skottebrygga og Munken.
4. Sikre siktelinjer mot havet.
5. Sikre at sjøfronten er tilgjengelig for alle, med sammenhengende gangforbindelser og mulighet for å komme helt ned til vannet og bruke sjøen til aktiviteter.
6. Etablere forbindelser på kryss og tvers gjennom Indre Havn, slik at promenaden ikke blir en avsluttet trase langs vannet, men inngår i et nettverk av forbindelser mellom byen, sjøfronten og de omkringliggende områdene.

06 Bygg videre på Larviks særpreg

1. Ta vare på og synliggjør historiske spor og bygg som forteller om Larvik som sjøfarts- og trelastby, og la eksisterende kulturmiljøer og de historiske bryggemiljøene inngå i den nye sammenhengen.
2. Videreføre Larviks maritime identitet gjennom arkitektur, materialbruk, byrom og aktiviteter som har en tydelig forbindelse til sjøen, kystkulturen og byens historie.
3. Ta vare på utsynet og kontakten med fjorden som en del av Larviks identitet, slik at havet, horisonten og landskapet fortsatt er tydelig til stede i området.
4. Knytte nye steder og aktiviteter til den eksisterende kulturhistorien, slik at historien ikke bare bevares som enkeltstående bygg eller objekter, men blir en del av hvordan Indre Havn oppleves og brukes.
5. Videreføre sammenhengen mellom Indre Havn og Larviks eksisterende kulturmiljøer, slik at området oppleves som en videreføring av Larvik og ikke som et nytt, isolert byområde

07 Ta hensyn til stedets fysiske og klimatiske forutsetninger

1. Plassere byrom og oppholdsarealer med tanke på sol og lav solvinkel, slik at gode solforhold kan bevares og brukes gjennom året.
2. Skape lune og vindskjermede oppholdssteder som gjør det mulig å bruke uteområdene også når været er kjølig eller vindfullt.
3. Bevare noen åpne arealer og utsyn mot himmel, fjord og horisont, og plassere bebyggelse og andre strukturer slik at utsynet opprettholdes samtidig som det etableres skjermede oppholdssoner mot vind.
4. Utforme sjøfronten og byrommene med løsninger som håndterer vann og vær, blant annet ved å ta høyde for overvann, vannstand, vind og andre klimatiske belastninger i utforming og materialbruk.
5. Plassere og utforme bebyggelse, byrom og andre fysiske tiltak med utgangspunkt i grunnforholdene.
6. Etablere en variasjon av utearealer og aktiviteter som kan brukes gjennom hele året, med både åpne og skjermede oppholdssteder og tilbud som fungerer også utenom sommermånedene.

08 Skap en variert by med tilgjengelige byrom

1. Etablere ulike typer byrom og møteplasser, fra større åpne plasser og grønne områder til mindre, intime steder for opphold. Blant annet småtorv, parker, sitteplasser og sosiale møteplasser.
2. Legge til rette for aktivitet og rekreasjon, med plass til lek, selvorganisert idrett, turgåing, bading og andre aktiviteter som kan brukes uten at man må kjøpe noe.
3. Etablere lavterskel møte- og aktivitetssteder for barn- og ungdom med plasstil kultur og arrangementer.
4. Sikre en blanding av funksjoner, slik at boliger, arbeidsplasser, servering, kultur, handel og rekreasjon kan eksistere side om side på ulike tider av dagen.
5. Etablere aktive førsteetasjer mot sentrale gater og byrom, med servering, handel og andre publikumsrettede funksjoner, kombinert med ikke-kommersielle møteplasser.
6. Utforme byrom som oppleves trygge og lesbare, med oversiktlige gangforbindelse, tydelige å finne frem, oppholde seg og møtes.
7. Leve hele året. Aktivitet gjennom hele året, ikke bare i sommersesongen. Et aktivitetstilbud og møteplasser som er attraktive gjennom hele året.

Samlet resultat av medvirkningen

Medvirkningen om Indre havn har foregått over flere år og gjennom ulike former: tidligere dialog- og ressursgruppearbeid, Folkestemmen, verksteder og en digital spørreundersøkelse. Prosessene har hatt ulike mål og omfang, men samlet har de gitt et bredt kunnskapsgrunnlag om hvilke kvaliteter, behov og hensyn som bør ligge til grunn for den videre utviklingen.

Et gjennomgående ønske er at Indre havn skal være åpen og tilgjengelig for alle, med gode forbindelser mellom sentrum, sjøen og omkringliggende områder. Tilgang til vannet, bading og båtliv, en sammenhengende promenade og attraktive byrom trekkes fram som viktige kvaliteter. Det er også bred støtte til grønne områder, møteplasser og aktiviteter som kan brukes av ulike aldersgrupper og gjennom flere årstider.

Innspillene peker samtidig på at utviklingen bør ta vare på Larviks særpreg. Sjøfartshistorien, kulturminnene, landskapet og kontakten med fjorden løftes fram som viktige deler av stedets identitet. Ønsket er ikke bare å bevare historien, men å gjøre den synlig og relevant i framtidens byliv. Flere prosesser fremhever også behovet for et levende og flerfunksjonelt område, med rom for kultur, rekreasjon, næring og sosiale aktiviteter.

Medvirkningen har også synliggjort krevende avveininger. Deltakerne ønsker utvikling og mer aktivitet, men er samtidig opptatt av at utbygging ikke skal svekke offentlig tilgang, utsikt, lokal identitet eller eksisterende stedskvaliteter. Verkstedene løftet særlig fram behovet for å balansere attraktivitet, økonomisk gjennomførbarhet og fellesskapets interesser, og for å unngå både stillstand og en utvikling som fører til privatisering eller tap av særpreg.

Fra medvirkning til plangrep

Medvirkningen har gitt strategiarbeidet innspill fra innbyggere og organisasjoner om hva som er viktig for utviklingen av Indre havn. Innspillene uttrykker ønsker, erfaringer og bekymringer knyttet til stedets kvaliteter, bruk og framtid. De utgjør et viktig grunnlag for rådgivningsarbeidet, men er i seg selv ikke bindende løsninger.

Innsiktene og resultatene fra medvrikningen er sett i sammenheng med faglige vurderinger og områdets tekniske og økonomiske rammer. Eksempelvis har innsiktene synliggjort hvilke verdier og hensyn som kan ligge til grunn, mens fagpersonene har vurdert hvordan disse kan ivaretas og omsettes i praksis.

Denne folderen for “Prosess for involvering av representanter, aktører og innbyggere” oppsummerer en retning og handlinger som innsiktene og resultatene peker mot, og tydeliggjør hva medvirkningen har løftet fram, og hva som er tatt med videre i strategiarbeidet. Medvirkningsinnspillene, sammen med de faglige vurderingene, er så videre konkretisert og gitt en romlig form i plangrepet av fagpersonene i samråd med kommunen.

CF MØLLER
ARCHITECTS